

1905. JANUÁR HÓNAP

ERDÉSZETI LAPOK

XLIV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

I. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hónap 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes ártért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. ☞

(Telefon: 37—22.)

Horváth Sándorról.

Szokássá vált, hogy a haladás utvonalát a gazdasági életben is szakaszokra osszuk. A határt nem a magunk tetszése, hanem nagy események szabják meg, s kimagasló alkotások jelezik.

Ilyen határjelező hatalmas alkotás a mi szakunk életében az erdőtörvény, amelynek végrehajtása immár huszonötödik évét számlálja.

Negyedévszázad maroknyi idő a gazdaságtörténet mértéke szerint; s hogy ezt a maroknyi időt mi mégis a magyar erdőgazdaság hatalmas korszakának szeretjük emlegetni, bizonyára onnan van, mert emlékezetünk, tudásunk és érzésünk szerint ennek a maroknyi időnek minden éve-napja tele volt az egyszerre széles mederre kapott gazdasági tevékenység erőteljes áramlatával, a céltudatos munka eltörölhetlen nyomdokaival, újabb meg újabb térhódítással, új meg új irányban. Tele étellel, erővel, munkával, sikerrel.

Tele csüggedetlen kitartással a töretlen ut akadályainak leküzdésére; türelmes mérséklettel és óvatossággal a gyors, de fölszines haladás végzetes veszedelmeinek elhárítására; és tele igaz hűséggel és őszinte megbecsüléssel a zászló és egymás iránt.

Ha érzésünk, amely a multat eképen láttatja velünk, nem csal, akkor a letelt negyedévszázadot méltán és joggal emlegetjük szakunk valóban nagy korszakának. Nem az idő hossza, nem az évek száma szerint, hanem az erdőgazdaság mai fejlettségéhez és a jövőbeli haladásnak biztató reményeihez képest — az állami és társadalmi élet terén egyaránt.

Ennek az életerős és eredményes gazdasági tevékenységnek élére állította most a legfelsőbb királyi elhatározás *Horváth Sándort*.

Arra a helyre, ahol a tettekérség s a hatalmi erő mélységes befolyást gyakorolhat a gazdasági haladásnak irányítására; de üdvösen csak úgy, ha a tettvágy s a hatalmi erő lelkiismeretes kötelességtudással és felelősség érzettel párosul s ezekkel harmonikusan egybeolvadva, széleskörű tudás és tapasztalat alapján, előrelátó gondossággal nyilatkozik meg.

Am épen ezért kelt meglegedést s megnyugvást a legfelsőbb elhatározás mindannyiunkban, akikben a magyar erdőszet nagy korszakának megbecsülése a jövő iránt nemcsak reményt és bizalmat, hanem a fáradságos alkotásoknak sorsát féltő aggodalmat is tart mindig ébren.

Horváth Sándor egyénisége teljes világosságban áll mindannyiunk előtt.

A magyar erdőszet nagy korszakának önzetlen odaadásban, hűséges kitartásban, kimeríthetlen munkabírásban kezdettől mindmaig példás munkását, kimagaslóan tiszta lel-

küiletü és érinthetetlen jellemü alakját és szakunknak szellemben már évek sora óta elismert egyik vezérét tiszteljük benne.

Ismeri, mert közvetlenül munkálta vagy hathatósan támogatta az erdészetnek minden ágazatát, az állami és a társadalmi élet terén egyaránt, úgy hogy a saját pályafutása mindezeideig a legbensőbb kapcsolatban állott a magyar erdészeti korszakos fejlődésének folyamatával, szakunk színvonalának fokról-fokra való emelkedésével.

S ha igaz — amint hiszszük is, — hogy a magyar erdőgazdaság rohamos fellendülését az erdőtörvényben nyert széles és szilárd alapon is az államhatalom és a társadalmi tényezőket összpontosító országos erdészeti egyesület kölcsönös támogatása, a nagy céloknak egyetértő fölkarolása idézhette csak elő, akkor megelégedésünkre s megnyugvásunkra szolgálhat az is, hogy *Horváth Sándor* az egyesület igazgatásában ma már az elsők között foglal szintén helyet, még pedig ott is hosszú, két évtizedes tevékenysége révén, amely idő alatt, mint az egyesület titkára, az állami igazgatás s a társadalmi tevékenység összhangbahozatalával járó fontos föladatnak és munkának oroszán részét végezte.

A szaktudásnak alaposságát, az ítélőképességnek éleslátását, a haladás iránt való erős érzéket már kora ifjúságában, pályafutása kezdetén megszerezte; — előbb, amikor a századoknak már rég magas színvonalra emelkedett erdőgazdaságát a szaktudomány hírneves tekintélyeinek oldala mellett tanulmányozta, majd itthon, amikor az ország különböző vidékein, honi erdészeti viszonyainkról tájékozódott; — hogy ezekután az összehasonlításokra gazdag alapot nyújtó tanulmányok után éveken át az akkor alkotott erdőtörvény életbeléptetésének s végrehajtásának terhes föladataival foglalkozzék.

Haladás iránt való élénk fogékonysággal karolta föl mindjárt csirájában a kisebb kötött forgalmu erdők állami kezelésének eszméjét, s amellett hűen kitartva, az új eszme teljes kibontakozását folyton gyarapodó sikerrel munkálta; mígnem az áldásos intézménynek, nehéz akadályok leküzdése után, tartós jövőt is biztosíthatott a nevéhez fűződő 1898:XIX. t.-cikk megalkotásával.

A magyar erdőgazdaság erőteljes továbbfejlődése számára tehát, melyet vezetni, irányítani most már formászerint is hivatva lesz, maga szintén teremtett újabb, széles és szilárd alapot, melynek kifejlesztésére, avagy a két erős alapnak egybeforrasztására avatottabb kéz az övénél nem lehet.

Érzületére s gondolkozására igen jellemző az a kérés és intelem, amit tisztviselő társaihoz intézett akkor, mikor kineveztetése alkalmával új állásában üdvözölték.

Kevés szóban sokat jelentő kérés és intelem volt az: „Szeressétek és becsüljétek egymást; ápoljátok és szilárdítsátok meg az egyetértést egymás között, — mert a mi erdészetünknek erre igen nagy szüksége van.“

*

Horváth Sándor 1850-ben, Kolozsvárott született. Középiskoláit Nagyenyeden végezte s onnan Selmezbányára ment, hogy ott a bányászati tanfolyamot hallgassa, de Wagner K. tanácsára mégis az erdészeti szakra iratkozott be. Mindjárt az első évben ösztöndíjat kapott. A hároméves tanfolyam befejeztével még az ugyanakkor életbeléptetett erdőmérnöki tanfolyamot is jelesen elvégezvén, 1874-ben M.-Szigetre I. oszt. erdőgyakornokká neveztetett ki, az erdőrendezősegi teendőkhöz, amelyeket csakhamar önállóan végzett. Miután az államvizsgát 1876-ban letette, Wagner Károly a pénzügyi miniszterium erdészeti osztályába hívatta be. 1877-ben az erdészeti akadémia 1000 frtos ösztöndíjával az erdőrendezés tanulmányozása végett Szászországba küldetett ki, ahol a tharandi akadémiát is látogatnia kellett.

„Itt — írja Vadas J. A selmeczb. m. kir. erdőakadémia története és ismertetése“ című munkájában — alkalmat nyílt meg ismerkedni az erdészet kiváló férfiáival, Judeichal és különösen Presslerrel, kiktől igen sokat tanult s többet — mint maga mondja — a mindennapi barátságos érintkezésben, mint a tanteremben. Általában szászországi időzése elhatározó befolyással volt a fiatal szakférfiu fölfogására, az erdészetnek különösen közgazdasági kérdéseiben. És habár jól tudja Horváth, hogy az erdőgazdaságnak Szászországban fényesen bevált pénzügyi alapelvei nálunk még nem igen alkalmazhatók az életben, ő mégis határozottan ennek az új iskolának a híve s ahol csak teheti, ennek a törvényeit tartja szem előtt“.

Külföldi tanulmányutjáról visszatérően, 1879 tavaszán a miniszter megbízásából az állami erdőgazdaság tanulmányozása végett a lipcsei, majd a beszteczebányai és az ungvári kerületbe ment; de 1880-ban már vissza kellett térnie a földművelésügyi minisztériumba, hogy ott az 1879: XXXI. t.-cz. életbeléptetésével kapcsolatosan kiadott végrehajtási rendeleteket Belházy Emil társaságában kidolgozza, s az életbeléptetés egyéb feladataival foglalkozzék. 1882-ben erdőmérnökké, 1883-ban erdőfelügyelővé nevezetett ki, s két évvel utóbb már önállóan vezette az erdőrendezésügyi osztálynak azt a részét, amelynek ügyköre évről-évre gyarapodott a szerződéses alapon állami kezelésbe vett községi s más kisebb, kötött forgalmu erdők ügyeivel, úgy, hogy csakhamar külön ügyosztálylyá alakult. Ennek vezetésével bízott meg 1889 elején, s miután az osztály ügyköre a volt naszódvidéki községek tulajdonát képező erdők gazdasági kezelésében korszakos fontosságú 1890: XIX. t.-cz. végrehajtásával is megnövekedett, az osztály élére 1891-ben erdőigazgatóvá nevezetett ki, s utóbb 1895-ben főerdőtanácsossá.

A következő évek alatt a községi s más kisebb kötött forgalmu erdők és a kopár területek állami kezelésének, valamint a közbirtokosságok és volt urbéres birtokosságok erdőgazdasági ügyvitelének törvényhozási uton való szabályozását készíti elő, aminek eredménye az 1898: XIX. t.-czikk megalkotása lett. A törvényjavaslat a képviselőházban is általában véve osztatlan tetszéssel fogadtatott. A törvény szentesítése után pedig Horváth

Sándort a király III. oszt. vaskorona rendjével tüntette ki, majd két évvel utóbb 1900-ban a miniszteri tanácsosi czímmel ruházta föl.

Azóta az új intézmény megerősítésén és kifejlesztésén fáradozik; s hogy mily eredménnyel, azt a kisbirtokos osztály gazdasági érettségének gyarapodása tekintetében ugyan majd csak a távolabbi jövő igazolhatja, de a kiváló gonddal fölkarolt értékesítési ügyek intézéséről már is nagy gazdasági előnyök tanuszkodhatnak.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1881-ben választotta meg titkárává, amely minőségében két évtizeden át fáradozott az egyesület anyagi és erkölcsi fölvirágoztatásán épügy, mint az egyesület anyagi erejének gyarapodásával lépést tartva az erdészeti szakirodalom fejlődésének előmozdításán; s másfelől az egyesület erkölcsi súlyának latba vetése mellett fontos erdőgazdasági kérdéseknek társadalmi uton való munkálásán.

Mikor államhivatali állásának megsokasodott gondjai miatt attól lehetett tartani, hogy a kettős elfoglaltság — amelyek mind-egyikét nap-nap mellett páratlan kötelességtudással teljesítette — évek során át megrongált egészségét végre is veszélybe döntheti, s ezt maga is belátni kezdvén, az egyesület szolgálatától, helyesebben mondva, az egyesület igazgatása körétől megváltni készült, ezt a szándékát hivei 1899-ben alelnökké történt megválasztásával hiúsították meg; s hogy az egyesületi élethez még közvetlenebb kapcsolattal fűzzék, közadakozásból új alapítványt létesítvén, ezt az ő nevére nevezették el.

Kiváló szolgálatot tett kiállítások alkalmával az erdészeti csoport rendezése körül. Az 1890. évi bécsi gazdasági és erdészeti kiállítás alkalmával kifejtett munkásságának elismerésül a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A mileniumi kiállítás Erdészeti és Vadászati csoportjának szintén egyik legtevékenyebb biztosa volt.

Sok éven át részt vett az Erdészeti Lapok szerkesztésében is, mint annak főmunkatársa; rendkívül gondosan összeállított „Erdészeti Zsebnaptár“-a pedig a jövő évben éri meg 25 éves jubiláris kiadását.

(A.)

